

Asia: VN/20317/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi koulutuskorvauksen lakkauttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksessä ehdotetaan kumottaviksi taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä annettu laki ja koulutuksen korvaamisesta annettu laki sekä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia. Vuonna 2014 voimaan tulleella lainsäädännöllä toteutettiin kolmen päivän koulutusoikeus ja siihen liittyvä työnantajan verovähennysoikeus (koulutusvähennys) ja tätä vastaava ei-verovelvollisten työnantajien koulutuskorvaus. Koulutusvähennys lakkautettiin 1.1.2025 alkaen.

Koulutuksen korvaamisesta annetun lain tavoitteena on parantaa työnantajan mahdollisuuksia järjestää työntekijöilleen heidän ammatillista osaamistaan kehittävää koulutusta. Esityksellä lakkautettaisiin koulutuskorvaus. Samalla kumottaisiin taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä annettu laki tarpeettomana. Esityksen mukaan koulutuskorvausta ei enää myönnettäisi 1.1.2026 tai myöhemmin toteutettuun koulutukseen ja sen tavoitteena on säästää valtion menoja.

Koulutuksen korvaamisesta annetun lain tavoitteena on parantaa työnantajan mahdollisuuksia järjestää työntekijöilleen heidän ammatillista osaamistaan kehittävää koulutusta. Lain tavoitteet ovat toteutuneet hyvin kunnissa ja hyvinvointialueilla. Koulutuskorvausta on käytetty paljon ja sillä on suuri taloudellinen merkitys kuntien henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämisen tukena.

Koulutuskorvauksen lakkauttamisesta aiheutuvat vaikutukset arvioidaan esityksessä hyvin vähäisiksi. Todennäköisesti sillä olisi kuitenkin suora vaikutus koulutusten järjestämiseen. Samaan aikaan poistui myös aikuiskoulutustuki, joka omalta osaltaan myös lisäsi henkilöstön osaamistarpeiden turvaamista työnantajien toimesta. Nopeasti muuttuvan toimintaympäristön, taloudellisten ja toiminnallisten muutosten johdosta osaamisen kehittämisen tarve on entisestään lisääntynyt.

Koulutuskorvauksen avulla on mahdollistettu henkilöstön osaamisen sellaisissakin tilanteissa, joissa taloudellinen tilanne on ollut muuten haastava.

Kuntaliitto ei kannata esitystä koulutuskorvauksen lakkauttamisesta. Koulutuskorvausten lakkauttamisella voi muodostua merkittäviä riskejä kuntien ja kuntayhtymien henkilöstön osaamisen kehittämiseksi. Esitys tuo säästöjä valtiontalouteen, mutta siirtää kustannuksia kuntien talouteen.

Työolobarometrin mukaan vuonna 2024 kuntien työntekijöistä 51 % on osallistunut koulutukseen, ja yhteensä 264 kuntaa on saanut koulutuskorvauksia. Määrä on merkittävä, ja koulutuskorvaukset ovat kunnille tärkeä väline turvata taloudellinen mahdollisuus järjestää henkilöstön ammatillista osaamista kehittävää koulutusta, erityisesti tilanteissa, joissa taloudelliset resurssit ovat rajalliset.

Koulutuskorvauksen lakkauttamista ehdotetaan samaan ajankohtaan, jolloin myös aikuiskoulutustuki on poistunut. Nämä muutokset yhdessä kaventaisivat merkittävästi työnantajien mahdollisuuksia tukea henkilöstön osaamisen kehittämistä. Nopeasti muuttuva toimintaympäristö, taloudelliset ja toiminnalliset muutokset sekä kasvavat osaamisvaatimukset edellyttävät vahvaa panostusta henkilöstön koulutukseen.

Työn ohessa tehtävää lisäkouluttautumista on aikuiskoulutustuen poiston lisäksi haastanut leikkaukset ammatilliseen aikuiskoulutukseen, entistä vahvempi koulutuksen kohdentaminen vailla tutkintoa oleviin sekä opintososiaalisten etuuksien tiukennukset. Myös korkeakouluihin on kohdennettu leikkauksia.

Koulutuskorvausten maksamisen mahdollistaminen on yksi konkreettinen ja kustannustehokas väylä edistää työllisyyttä kunnissa. Se tukee osaamisen päivittämistä, työurien pidentämistä ja työvoiman saatavuutta paikallisesti. Koulutuskorvauksen säilyttäminen tai sen maksamisen mahdollistaminen vahvistaisi kunnallista työllisyyden edistämistyötä ja tukisi samalla valtion työllisyystavoitteita. Kuntaliitto katsoo, että koulutuskorvauksen poistoa tulisi tarkastella uudestaan vasta, kun aikuiskoulutustuen poiston vaikutuksia sekä esitysten kokonaisvaikutusta on arvioitu.

Lindberg Erja
Suomen Kuntaliitto ry